

НАУКА І ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛЮДСТВА

Актуальність теми дослідження. Поняття глобальних проблем сучасності. Рівні розгортання глобальних проблем. Основні підходи в розумінні структури глобальних проблем. Ієрархія глобальних проблем, що базуються на принципі найбільшої конфліктогенності. Класифікація глобальних проблем сучасності. Загальна характеристика інтерсоціального блоку глобальних проблем. Глобальні проблеми в системах «людина - суспільство» та «суспільство - природа». [4, с.4]

Мета дослідження: визначення та характеристика трансформації наукових підходів щодо вивчення глобальної проблеми людства.

Завдання дослідження: розглянути концепції «меж зростання», «сталого розвитку», «мітозу біосфер» як базових наукових підходів осмислення та врегулювання сучасних глобальних проблем.

Об'єкт дослідження: Однією з найактуальніших загроз людству, згідно з класифікацією ООН, сьогодні є глобальна зміна клімату на планеті. При чому, як зазначено в підсумковому документі 21-ї Конференції сторін Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй щодо зміни клімату, всі країни світу «можуть страждати не лише від зміни клімату, а й також від впливу заходів, що здійснюються з метою реагування на нього». В документі також наголошується на «необхідності в ефективного та прогресивного реагування на термінову загрозу зміни клімату на основі найкращих наукових знань».

Сьогодні існують переконливі наукові докази того, що глобальний клімат зазнає змін. Одним з очевидних факторів впливу на клімат Землі визнається діяльність людини. Міжурядова група експертів з зміни клімату ООН (МГЕЗК) у п'ятій доповіді відмічає, що «можна стверджувати із 95% вірогідністю, що вплив антропогенного чинника на кліматичну систему очевидно, про що свідчить підвищення концентрації парникових газів у атмосфері, позитивний радіаційний вплив, спостерігається потепління та вивчення кліматичної системи». Це одним підтвердженням єдина думка наукової спільноти про те, що зміна клімату викликана діяльністю людини, служить спільна заява, підписана 11-ма Головами національних академій наук – Бразилії, Німеччини, Індії, Італії, Канади, Китаю, Росії, Об'єднаного Королівства, Сполучених Штатів, Франції та Японії. З аналогічними заявами виступили багато інших наукових організацій та спільнот.

Варто відмітити, що до висновку про вагомий роль антропогенного чинника у зміні клімату, науковці прийшли не одразу. У ХХ столітті цьому твердженню передували моделювання, прогнозування та системний аналіз процесів, що відбувалися на планеті. Тим не менш, у наш час науковці продовжують вивчати питання про те, якою буде реакція кліматичної системи на підвищення рівня викидів парникових газів у атмосферу з часом в різних регіонах світу, а також які заходи слід вжити для запобігання та адаптації до кліматичних змін. [5, с.4]

Сучасне людство вступило в третє тисячоліття свого розвитку, яке породило нові проблеми й виклики, загострило увагу до традиційних глобальних проблем.

Впровадження у виробництво найновіших досягнень науки і техніки, поява нових технологій, енергоджерел і матеріалів (привели, з одного боку, до глибоких якісних змін у житті суспільства. Людство вступило в епоху науково-технічної революції, що посилює антропогенний вплив на природу, який має суперечливий характер. У ньому переплелися позитивні й негативні явища: вдосконалення технологій і зростання виробництва, що сприяють повнішому задоволенню потреб людей, раціональнішому користуванню природними ресурсами, збільшенню виробництва продуктів харчування тощо. З іншого - забруднюється природне середовище, знищуються ліси, посилюється ерозія ґрунтів, випадають кислотні дощі, зменшується озоновий шар навколо землі, погіршується стан здоров'я людей тощо. [1, с.4]

Всі глобальні проблеми сучасності взаємозалежні, взаємозумовлені, й ізольоване їх вирішення неможливе. Забезпечення подальшого економічного розвитку природними ресурсами необхідно передбачає запобігання зростаючого забруднення навколишнього середовища, оскільки це веде до екологічної катастрофи. Тому ці проблеми і називаються екологічними, і часто розглядаються як дві сторони однієї екологічної проблеми.

Зміни, що відбуваються сьогодні у світі, - важливий крок на шляху переходу людства до нової цивілізації, що може бути сформована на шляхах вирішення глобальних проблем. Ця нова цивілізація майбутнього, на думку вчених, ліквідує відчуженість людини від людини, суспільства, природи та від продуктів праці, покладе кінець розподілу людства на антагоністичні класи і соціальні групи, створить реальні умови для його самопізнання і вільного самооб'єднання на принципах нового гуманізму.

Нова цивілізація у тенденціях свого розвитку являє собою якісно новий щабель у розвитку людини і людських спільнот, які поступово інтегруються в єдине людство, системність якого можна порівняти в якісному відношенні з природними системами, залученими в сферу людської діяльності. Лише на цьому етапі людство посяде своє гідне, відносно самостійне місце в системі навколишніх космічних процесів і сил, стане специфічно єдиним утворенням.

Розмірковуючи над перспективами людства, слід підкреслити, що мова йде про можливість якогось єдиного демократичного і гуманного світового співтовариства, у якому будуть співіснувати різні форми власності - і суспільна, і приватна, різноманітні форми суспільних відносин. Проте за єдиної умови - це повинно бути суспільство демократії, суспільство, де людина буде центром усіх відносин. [2, с.4]

Усі глобальні проблеми можна поділити на політичні, економічні, демографічні, соціальні та екологічні.

Найнебезпечнішими для людства є політичні проблеми: а) війни і миру та гонки озброєнь в глобальному масштабі; б) економічного і політичного протистояння Сходу і Заходу, Півночі та Півдня; в) вирішення регіональних релігійних і військово-політичних конфліктів в Європі, Азії та Африці.

На друге місце вийшли екологічні проблеми: знищення природних ресурсів; забруднення довкілля, збіднення генофонду Землі.

Дуже різноманітними в різних регіонах світу є демографічні проблеми. Для країн третього світу характерний «демографічний вибух», а в розвинених країнах спостерігається старіння і депопуляція населення.

Численні соціальні проблеми (охорона здоров'я, освіта, наука і культура, соціальне забезпечення) вимагають для свого вирішення великої кількості коштів і підготовки кваліфікованих спеціалістів.

За останні два десятиріччя найбільших успіхів людство досягло у розв'язанні глобальних економічних проблем - сировинної і енергетичної. Проте у багатьох районах світу ці проблеми, так само як ще одна економічна проблема – продовольча, є дуже гострими.

Усе більшої актуальності набувають такі міжгалузеві проблеми, як освоєння Світового океану та космосу. [3, с.4]

Висновок: Глобальні проблеми людства взаємопов'язані охоплюють всі сторони життя людей, стосуються всіх країн народів та верств населення, стосуються як поверхні землі, так і Світового океану, атмосфери планети, навколоземного та космічного простору. Вони призводять до великих економічних та соціальних збитків

Список використаних джерел

- 1.[<https://sites.google.com/site/globalnyproblemiludstva/>]
- 2.[<https://ru.osvita.ua/vnz/reports/ecology/21309/>]
- 3.[<http://zno.academia.in.ua/mod/book/view.php?id=2568>]
- 4.[<https://www.bestreferat.ru/referat-218072.html>]
- 5.[<http://journals.iir.kiev.ua/index.php/apmv/article/download/3363/3042>]